

НАРЕДБА № 16 от 9.06.2004 г. за сервитутите на енергийните обекти

Издадена от министъра на енергетиката и енергийните ресурси, министъра на земеделието и горите и министъра на регионалното развитие и благоустройството, обн., ДВ, бр. 88 от 8.10.2004 г., изм. и доп., бр. 77 от 2.09.2008 г., бр. 12 от 11.02.2014 г., бр. 75 от 29.09.2015 г., [бр. 39 от 28.04.2020 г.](#)

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С тази наредба се регламентират редът и начинът за определяне на размерите, разположението и специалния режим за упражняване на сервитутите на различните видове енергийни обекти.

(2) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 39 от 2020 г.) Наредбата се прилага и за сервитутите, възникнали по силата на Закона за енергетиката и енергийната ефективност (отм.), съгласно § 26 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за енергетиката (обн., ДВ, бр. 107 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 18 от 2004 г.).

Чл. 2. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Разположението и размерите на сервитутните зони се определят въз основа на съответните проучвания и проекти за изграждане или разширение на енергийните обекти и съобразно минималните размери по приложения № 1, 2, 3 и 3а при етапите за определяне, съгласуване и утвърждаване на техните площадки и трасета.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 39 от 2020 г.) Видът и местоположението на енергийните обекти и на площите на засегнатите поземлени имоти, включени в границите на сервитутните зони, се определят в общите и подробните устройствени планове.

(3) (Нова – ДВ, бр. 39 от 2020 г.) Разпоредбата на ал. 2 не се прилага за съществуващите към влизането в сила на Закона за енергетиката енергийни обекти, за които са възникнали сервитути по чл. 1, ал. 2, както и за площите на засегнатите имоти, включени в границите на сервитутните им зони.

Чл. 3. Специалният режим за упражняване на сервитутните права по тази наредба се прилага в сервитутната зона около енергийния обект.

Чл. 4. Сервитутните права за енергийни обекти, представляващи подземни, на/надземни проводни и съоръжения в населени места, разположени по улици и тротоари заедно с други подземни, на/надземни проводни и съоръжения на техническата инфраструктура, се упражняват съгласувано с другите титуляри на сервитутни права.

Глава втора РАЗПОЛОЖЕНИЕ И РАЗМЕРИ НА СЕРВИТУТНИТЕ ЗОНИ

Раздел I Разположение на сервитутните зони

Чл. 5. (1) (Предишен текст на чл. 5 - ДВ, бр. 12 от 2014 г.) Разположението на сервитутните зони се определя с общите и подробните устройствени планове съобразно местоположението на енергийните обекти:

1. в населените места и селищните образувания - съобразно условията и реда на Закона за устройство на територията (ЗУТ);

2. извън границите на населените места и селищните образувания, когато се засягат земеделски земи - съобразно условията и реда на Закона за опазване на земеделските земи (ЗОЗЗ) и Правилника за прилагане на Закона за опазване на земеделските земи (ППЗОЗЗ);

3. (изм. – ДВ, бр. 12 от 2014 г.) извън границите на населените места и селищните образувания, когато се засягат поземлени имоти в горски територии - съобразно условията и реда на Закона за горите (ЗГ);

4. в защитените територии - в съответствие със заповедта за обявяване и плановете за управление на защитените територии при условията и по реда на Закона за защитените територии;

5. (изм. – ДВ, бр. 12 от 2014 г.) в недвижими имоти - културни ценности - съобразно условията и реда на Закона за културното наследство.

(2) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2014 г.) Не се изисква разработване на подробен устройствен план, когато титуляр на сервитут изгражда нови проводи, ако техният сервитут попада изцяло в сервитута на съществуващ енергиен обект. Разпоредбата не се прилага при изграждането на площадкови енергийни обекти.

Раздел II

Размери на сервитутните зони

Чл. 6. (1) Размерите на сервитутната зона на енергийния обект се определят в зависимост от:

1. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2008 г.) вида на основната за обекта енергия - електрическа или топлинна, както и от вида на енергийните ресурси;

2. вида на енергийния обект - площадка или трасе на линеен обект по смисъла на ЗУТ;

3. начина на полагане на проводите и съоръженията - подземно, наземно, надземно(въздушно), подводно;

4. специфичните изисквания за осигуряване на условия за изграждане или прокарване, безопасна експлоатация и ремонт на енергийния обект или отделни негови части и съоръжения;

5. изискването за осигуряване на условия за безпрепятствено преминаване на хора и техника с определени габарити, от най-близката улица или път до всички части и съоръжения от енергийния обект;

6. предназначението на засегнатия от сервитутната зона поземлен имот;

7. вида и височината на трайните насаждения в засегнатия от сервитутната зона поземлен имот.

(2) Сервитутните зони за подземни и надземни проводи и съоръжения в населени места и селищни образувания, разположени под улици и под/на тротоари, могат да съвпадат със сервитутните зони на други успоредни или пресичащи трасето проводи от техническата инфраструктура.

Чл. 7. (1) Минималните размери на сервитутните зони за отделните групи енергийни обекти са определени във:

1. (доп. - ДВ, бр. 77 от 2008 г.) приложение № 1 - за енергийни обекти за производство, пренос, разпределение или преобразуване на електрическата енергия, включително за язовири, събирателни и напорни деривации и хидротехнически съоръжения към тях;

2. приложение № 2 - за енергийни обекти за производство, пренос, разпределение или преобразуване на топлинната енергия;

3. приложение № 3 - за енергийни обекти за съхранение, пренос, разпределение или преобразуване на природния газ;

4. (нова - ДВ, бр. 77 от 2008 г.) приложение № 3а - за енергийни обекти за добив, съхранение, пренос или преобразуване на нефт и нефтопродукти;

5. (нова – ДВ, бр. 39 от 2020 г.) приложение № 5 – за линейни енергийни обекти за пренос и разпределение на електрическа енергия, за които са възникнали сервитути по силата на Закона за енергетиката и енергийната ефективност (отм.), съгласно § 26 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за енергетиката.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 77 от 2008 г., бр. 12 от 2014 г.) С подробния устройствен план за изграждане или разширение на енергиен обект могат да се установяват и по-малки от определените в приложения № 1, 2, 3 и 3а минимални размери на сервитутната зона, по преценка на титуляря на сервитутните права или при наличие на техническа невъзможност, доказана с проекта.

(3) (Нова – ДВ, бр. 39 от 2020 г.) При наличие на техническа невъзможност по преценка на титуляря на сервитутните права или по предложение на собственика на засегнатия имот, прието от титуляря на сервитутните права, могат да се установяват и по-малки от определените в приложение № 5 размери на сервитутната зона.

(4) (Нова – ДВ, бр. 75 от 2015 г., предишна ал. 3, бр. 39 от 2020 г.) Титулярят на сервитута най-малко веднъж на 10 години извършва проверка на съответствието на размера на сервитутната зона на енергийния обект за пренос и разпределение на електрическата енергия в поземлени имоти в горски територии с изискванията на приложение № 1 и при необходимост предприема действия за увеличаване размера на сервитутната зона чрез учредяване на сервитут.

Чл. 8. (1) (Доп. - ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Подходът към сервитутната зона се определя в инвестиционния проект за изграждане или разширение или в проекта за ремонт и рехабилитация на енергийния обект, като се ползва съществуващата улична или пътна мрежа, както и полски и горски пътища.

(2) Размерите на подхода към сервитутната зона се определят в зависимост от:

1. габаритите на обслужващата механизация и съоръженията с най-големи външни размери, които се транспортират до и от енергийния обект - за широчина;
2. разстоянието между избрана страна на сервитутната зона и най-близката до нея улица или път - за дължина.

Чл. 9. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Размерите на сервитутната зона, подходът към нея и видовете сервитутни права при изграждане на нов, разширение, ремонт или рехабилитация на съществуващ енергиен обект, който не е включен в приложенията по чл. 7, ал. 1, се определят с инвестиционния проект:

1. чрез приравняване на енергийния обект към някой от обектите в приложенията по чл. 7, ал. 1, или
2. съобразно условията и изискванията по чл. 6.

Чл. 10. (1) В инвестиционния проект за изграждане или разширение на енергийния обект границите на сервитутната зона се посочват графично и с текст.

(2) При необходимост границите на сервитутна зона се маркират със специални знаци. В проекта за изграждане или разширение на енергийния обект се посочват избраният вид и начинът на постоянно и трайно маркиране.

Чл. 11. (1) (Предишен текст на чл. 11, доп. - ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Титулярят на сервитутните права осигурява за своя сметка обозначаването, заснемането и отразяването на границите на сервитутните зони в съответните специализирани карти и регистри, както и в кадастралните карти и регистри в случаите по чл. 34, ал. 1 от Закона за кадастъра и имотния регистър, включително и при промяна на границите на сервитутната зона или при прекратяване на сервитута в урбанизираните територии и извън тях.

(2) (Нова - ДВ, бр. 77 от 2008 г.) До приемане на кадастралната карта и кадастралните регистри енергийният обект и сервитутната зона се отразяват в картата на възстановената собственост за съответното землище.

Чл. 12. (Отм. - ДВ, бр. 77 от 2008 г.)

Глава трета

СПЕЦИАЛЕН РЕЖИМ ЗА УПРАЖНЯВАНЕ НА СЕРВИТУТНИТЕ ПРАВА

Раздел I

Условия и ред за упражняване на сервитутните права за обекти за производство, пренос, разпределение и преобразуване на електрическа енергия

Чл. 13. (1) В сервитутната зона титулярят на сервитутните права може да извършва:

1. строителни и монтажни дейности за изграждане на нови енергийни обекти и съоръжения и рехабилитация, модернизация и разширение на съществуващи енергийни обекти за производство, пренос, разпределение и преобразуване на електрическата енергия;

2. ремонтни работи, свързани с предотвратяване или отстраняване на аварии за възстановяване на експлоатационната годност на енергийните обекти;

3. планови дейности, свързани с експлоатацията, ремонта и поддържането на енергийните обекти и техни съоръжения, по видове и графици съгласно изискванията на наредбите по чл. 83 от Закона за енергетиката.

Чл. 14. (1) В сервитутната зона на енергиен обект за производство, пренос, разпределение и преобразуване на електрическата енергия не се допуска:

1. всякакъв вид застрояване, включително и на спортни стрелбища и военни полигони за стрелба;

2. засаждане на трайни дървесни насаждения;

3. извършване на сондажни работи, търсене, проучване и добив на подземни богатства;

4. паркиране на всички видове превозни средства;

5. складиране на отпадъци и материали;

6. действия на трети лица върху съоръженията на енергийните обекти;

7. палене на огън и опожаряване на площите след прибиране на селскостопанската продукция;

8. стрелба с ловно и бойно оръжие.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 39 от 2020 г.) В сервитутната зона се допуска, след писмено съгласие от титуляря на сервитутните права и при спазване на съответните технически изисквания:

1. извършване на строителни и монтажни работи, свързани с полагане, пресичане или ремонт на тръбопроводи и електрически и съобщителни кабели;

2. извършване на строителни или ремонтни работи на други линейни обекти на техническата инфраструктура, пресичащи или успоредни на трасето на линеен електроенергиен обект;

3. временно складиране на селскостопанската продукция, добита в сервитутната зона.

(3) (Нова – ДВ, бр. 39 от 2020 г.) В сервитутната зона могат да се прокарат проводи на други мрежи на техническата инфраструктура, когато това е допустимо с нормативен акт, при спазване на съответните технически и други изисквания. В тези случаи се сключва писмен договор с титуляря на сервитутните права, в който се предвиждат съответните условия и цена.

Чл. 15. При упражняване на сервитутните права титулярят е длъжен да:

1. възстанови терена на сервитутната зона след строителството и ремонта и да извози отпадъците;

2. следи за безопасното състояние на сервитутната зона и да предприема действия за спазване на изискванията на наредбите по чл. 83 от Закона за енергетиката;
3. (изм. и доп. – ДВ, бр. 39 от 2020 г.) поддържа състоянието и размерите на сервитутната зона съгласно инвестиционния проект, когато е приложимо, приложение № 1 или 5 и изискванията на тази наредба;
4. почиства сервитутните зони чрез:
  - а) (изм. – ДВ, бр. 12 от 2014 г.) изсичане на дървета и клони в сервитутните зони върху поземлени имоти в горски територии, представляващи просеки;
  - б) (изм. – ДВ, бр. 12 от 2014 г.) изсичане и подкастриане на единични дървета и клони в сервитутните зони върху поземлени имоти извън горски територии;
5. извършва изсичането и подкастриането на овощните дървета само в подходящите за това сезони;
6. (доп. – ДВ, бр. 12 от 2014 г., изм., бр. 39 от 2020 г.) предаде изсечената дървесна маса на собственика/ползвателя на засегнатия имот, като я изнесе и складира на съгласувано с него място, освен в случаите по чл. 22, ал. 12;
7. (изм. – ДВ, бр. 39 от 2020 г.) съобразява граfiците на плановите дейности в сервитутната зона, свързани с експлоатацията и ремонта, с опазването и прибирането на селскостопанската продукция от засегнатите имоти;
8. (нова – ДВ, бр. 75 от 2015 г.) да изсича единични дървета, които се намират извън сервитутната зона, при възникнала опасност от падането им върху въздушни електропроводи след съгласуване с директора на съответната регионална дирекция по горите или упълномощено от него лице и при спазване на изискванията на Наредба № 8 от 2011 г. за сечите в горите (обн., ДВ, бр. 64 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 63 от 2013 г.).

Раздел II

Условия и ред за упражняване на сервитутните права за обектите за производство, пренос, разпределение и преобразуване на топлинна енергия

Чл. 16. В сервитутната зона титулярят на сервитутните права може да извършва:

1. строителни и монтажни дейности за изграждане на нови енергийни обекти и съоръжения и рехабилитация, модернизация и разширение на съществуващи енергийни обекти за производство, пренос, разпределение и преобразуване на топлинната енергия;
2. аварийни ремонти за възстановяване на експлоатационната годност на енергийния обект;
3. планови дейности, свързани с експлоатацията, ремонта и поддържането на енергийните обекти и техни съоръжения по видове и граfiци, съгласно изискванията на наредбите по чл. 83 и чл. 125, ал. 4 от Закона за енергетиката.

Чл. 17. (1) В сервитутната зона на енергийните обекти за производство, пренос, разпределение и преобразуване на топлинната енергия не се допуска:

1. при магистрални топлопроводи - надземно полагане:
  - а) всякакъв вид застрояване, включително на спортни стрелбища и военни полигони за стрелба;
  - б) засаждане на трайни дървесни насаждения;
  - в) извършване на сондажни работи, търсене, проучване и добив на подземни богатства;
  - г) паркиране на всички видове превозни средства;
  - д) складиране на всякакъв вид отпадъци и материали;
  - е) действия на трети лица върху съоръженията на енергийните обекти;
  - ж) палене на огън и опожаряване на площите около енергийните обекти;
  - з) стрелба с ловно и бойно оръжие;

2. при магистрални и разпределителни топлопроводи - подземно полагане, включително топлофикационни камери и шахти:

- а) всякакъв вид застрояване;
- б) засаждане на трайни дървесни насаждения;
- в) извършване на сондажни работи, търсене, проучване и добив на подземни богатства;
- г) складиране на всякакъв вид отпадъци и материали;
- д) достъп на трети лица до топлофикационни камери, шахти, канали и тунели.

(2) В сервитутните зони се допуска, след писмено съгласие от титуляря на сервитутните права:

1. извършване на строителни и монтажни работи, свързани с полагане, пресичане или ремонт на топлопроводи и други съоръжения, свързани с пренос и разпределение на топлинната енергия;

2. извършване на строителни и монтажни работи на други линейни обекти на техническата инфраструктура, пресичащи или успоредни на трасето на линеен енергиен обект;

3. временно складиране на селскостопанска продукция, добита в сервитутната зона.

Чл. 18. При упражняване на сервитутните права, титулярят е длъжен:

1. да възстанови терена на сервитутната зона след строителството и ремонта и да извози отпадъците;

2. да следи за безопасното състояние на сервитутната зона, като периодично извършва контрол и поддържа размерите на сервитутната зона съгласно определените в инвестиционния проект, приложение № 2 и изискванията на тази наредба;

3. периодично да почиства сервитутните зони през овощни градини, населени места и селищни образувания, паркове и ценни насаждения, до достигане на размерите съгласно приложение № 2;

4. (доп. – ДВ, бр. 12 от 2014 г., изм., бр. 39 от 2020 г.) да предаде изсечената дървесна маса на собственика/ползвателя на засегнатия имот, като я изнесе и складира на съгласувано с него място, освен в случаите по чл. 22, ал. 12;

5. (изм. – ДВ, бр. 39 от 2020 г.) да съобразява графици на плановите дейности в сервитутната зона, свързани с експлоатацията и ремонта, с опазването и прибирането на добитата продукция от засегнатите имоти.

Раздел III

Условия и ред за упражняване на сервитутните права, учредени за обектите за съхранение, пренос, разпределение и преобразуване на природния газ

Чл. 19. В сервитутната зона на газопроводите и съоръженията за съхранение, пренос, разпределение и преобразуване на природния газ титулярят на сервитутни права може да извършва:

1. аварийно-възстановителни работи;
2. дейности по изграждане на нови и разширение на съществуващи съоръжения за съхранение, пренос и разпределение на природния газ;
3. планови дейности, свързани с експлоатацията, ремонта и поддържането на газовите съоръжения, по видове и графици съгласно изискванията на наредбите по чл. 200, ал. 1 и 2 от Закона за енергетиката.

Чл. 20. (1) В сервитутната зона на газопроводите и съоръженията за съхранение, пренос, разпределение и преобразуване на природния газ не се допуска:

1. всякакъв вид строителство;
2. складиране на отпадъци;

3. изграждане на спортни стрелбища и военни полигони за стрелба;

4. движението на хора и добитък по откритите тръбопроводни участъци (преходи), влизането в площадките на съоръженията и действия на трети лица върху съоръжения на газопреносната или газоразпределителните мрежи;

5. предизвикване на вибрации и удари непосредствено над газопровода и в непосредствена близост до площадките на спирателната арматура, филтриращите съоръжения и въздушните преходи;

6. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2008 г.) обработване (разораване) на почвата на дълбочина по-голяма от 0,5 m в сервитутната зона на газопровода и над съоръженията и кабелите на технологичната електронна съобщителна мрежа към него;

7. палене на огън и опожаряването на площите след прибиране на селскостопанската продукция на разстояние до 20 m от газопровода и неговите съоръжения и на разстояние 30 m от спирателната арматура и вентилационните и продухвателните свеци;

8. засаждане на дървета, храсти и други трайни насаждения;

9. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2008 г.) засаждане на растителни видове с развита коренова система на по-малко от 15 m от двете страни по оста на преносни и разпределителни газопроводи и на по-малко от 3 m от двете страни на далекосъобщителните кабели или други линейни съоръжения към газопроводите;

10. стрелба с ловно и бойно оръжие в близост и по направление на въздушните преходи на газопровода, спирателната арматура и другите надземни съоръжения.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 12 от 2014 г.) Земеделската земя и предоставените поземлени имоти в горски територии (просеки) в сервитутната зона на газоенергийните обекти могат да се използват само за засяване с едногодишни култури с къса коренова система.

(3) В сервитутната зона се допуска след писмено съгласие на титуляря на сервитутните права:

1. извършване на земни работи, свързани с полагане, пресичане или ремонт на тръбопроводи, електрически и съобщителни кабели и кабелни въздушни линии на други линейни обекти;

2. извършване на корекции на реки и оформяне на риболовни участъци над и под преходите на газопроводи през естествени и изкуствени водни прегради;

3. извършване на строителни работи при пресичане на газопроводи с други проводни и ремонт на подземни кабели за ниско и високо напрежение, въздушни електропроводи, колектори, канали и водоеми, извършване на сондажни работи, както и извършване на търсене, проучване и добив на подземни богатства;

4. временно складиране на селскостопанска продукция и/или разполагане на лагери за добитък;

5. (доп. – ДВ, бр. 12 от 2014 г.) извършване на строителни и монтажни работи на други линейни обекти на техническата инфраструктура, пресичащи или успоредни на трасето на линейния енергиен обект, с изключение на изграждането на площадкови обекти и на шахти от лица, различни от титуляря на сервитута.

Чл. 21. При упражняване на сервитутните права титулярят е длъжен:

1. да възстанови терена на сервитутната зона след строителството и ремонта и да извози отпадъците;

2. да следи за безопасното състояние на сервитутната зона, като периодично извършва контрол и предприема действия за спазване на изискването размерите на сервитутната зона да са не по-малки от определените в проекта или приложение № 3;

3. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2008 г., бр. 12 от 2014 г.) периодично чрез изсичане на дървета и храсти да почиства сервитутната зона в поземлени имоти в горски територии, представляващи просеки;

4. периодично и при необходимост чрез изсичане и подкастряне само на единични дървета и клони да почиства сервитутната зона в овощни градини, населени места и селищни образувания;

5. периодично и при необходимост чрез изсичане на дървета и храсти да почиства сервитутната зона през паркове и ценни насаждения до достигане на намалена широчина съгласно приложение № 3;

6. (доп. – ДВ, бр. 12 от 2014 г., изм., бр. 39 от 2020 г.) да предаде изсечената дървесна маса на собственика/ползвателя на засегнатия имот, като я изнесе и складира на съгласувано с него място, освен в случаите по чл. 22, ал. 12;

7. (изм. – ДВ, бр. 39 от 2020 г.) да съобразява граfiците на плановите дейности, свързани с експлоатацията и ремонта, със собственика/ползвателя на засегнатия имот с цел опазване и прибиране на селскостопанската продукция.

Раздел Ша **(Нов - ДВ, бр. 77 от 2008 г.)**

Условия и ред за упражняване на сервитутните права, учредени за обекти за добив, съхранение, пренос и преобразуване на нефт и нефтопродукти

Чл. 21а. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2008 г.) В сервитутната зона на нефтопроводите, нефтопродуктопроводите и съоръженията за добив, съхранение, пренос и преобразуване на нефт и нефтопродукти титулярят на сервитутни права може да извършва:

1. аварийно-възстановителни работи;
2. дейности по изграждане на нови и разширение на съществуващи съоръжения за добив, съхранение и пренос на нефт и нефтопродукти;
3. планови дейности, свързани с експлоатацията, ремонта и поддържането на съоръжения, по видове и граfiци съгласно изискванията на Наредбата за устройството и безопасната експлоатация на нефтопроводи и нефтопродуктопроводи, приета с ПМС № 312 от 2004 г. (обн., ДВ, бр. 104 от 2004 г.; изм., бр. 78 от 2005 г., бр. 40 и 93 от 2006 г.).

Чл. 21б. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2008 г.) (1) В сервитутната зона на нефтопроводите и нефтопродуктопроводите и съоръженията за добив, съхранение, пренос и преобразуване на нефт и нефтопродукти не се допуска:

1. всякакъв вид строителство, с изключение на железопътни линии, републикански, общински и частни пътища, пресичащи нефтопровода или нефтопродуктопровода под ъгъл не по малък от 80°, и на случаите по ал. 5, т. 1;
2. складиране на вторични суровини и отпадъци;
3. изграждане на спортни стрелбища и военни полигони за стрелба;
4. движение на транспортни средства непосредствено върху тръбопровода;
5. движението на хора и добитък по откритите нефтопроводи или нефтопродуктопроводни участъци (преходи), влизането и манипулирането на площадките на спирателната арматура, на станциите за катодна защита и очистните съоръжения;
6. създаване на вибрации и удари непосредствено над нефтопровода или нефтопродуктопровода и в непосредствена близост до площадките на спирателната арматура, филтриращите съоръжения и въздушните преходи;
7. обработване (разораване) на земята на дълбочина повече от 0,3 m непосредствено над нефтопровода или нефтопродуктопровода;
8. палене на огън и опожаряването на площите след прибиране на селскостопанската продукция;
9. засаждане на овощни или други градини и на растителност с развита коренова система, която може да наруши изолацията на нефтопровода или нефтопродуктопровода или кабелите за свързка и телемеханика;
10. стрелба с ловно и бойно оръжие по направление на въздушните преходи на

нефтопровода или нефтопродуктопровода, на спирателната арматура и на другите надземни съоръжения.

(2) В земеделските земи обработваемите ивици земя по 10 m от двете страни на нефтопровода или нефтопродуктопровода и непосредствено покрай арматурата и съоръженията в сервитутната зона могат да се използват само за засяване с едногодишни култури с къса коренова система.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 12 от 2014 г.) В поземлени имоти в горски територии нефтопроводите или нефтопродуктопроводите се полагат в просеки с широчина:

1. (изм. – ДВ, бр. 12 от 2014 г.) по 3 m от двете страни на нефтопровода или нефтопродуктопровода при насаждения с височина до 4 m, мерено от оста на тръбопровода, в поземлени имоти в горски територии;

2. (изм. – ДВ, бр. 12 от 2014 г.) по 5 m от двете страни на нефтопровода или нефтопродуктопровода при насаждения с височина над 4 m, мерено от оста на тръбопровода, в поземлени имоти в горски територии;

3. (изм. – ДВ, бр. 12 от 2014 г.) по 3 m от двете страни на технологичната електронна съобщителна мрежа в поземлени имоти в горски територии;

4. (изм. – ДВ, бр. 12 от 2014 г.) по 1,5 m от двете страни на нефтопровода или нефтопродуктопровода, мерено от оста на тръбопровода и от двете страни на технологичната електронна съобщителна мрежа, в поземлени имоти в горски територии.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 12 от 2014 г., изм., бр. 39 от 2020 г.) Просеките по ал. 3 се изсичат от титуляря на сервитутните права, а изсечената дървесна маса се предава на собственика/ползвателя на засегнатия имот, освен в случаите по чл. 22, ал. 12.

(5) В сервитутната зона се допуска след писмено съгласие на титуляря на сервитутните права:

1. извършване на сондажни, изкопни, насипни, строителни и монтажни работи, свързани с полагане и ремонт на пресичащи нефтопровода или нефтопродуктопровода мрежи на техническата инфраструктура;

2. извършване на корекции на реки, удълбочаването на дъна, оформянето на риболовни участъци на преходите на нефтопровода или нефтопродуктопровода през естествени и изкуствени водни прегради.

Чл. 21в. (Нов - ДВ, бр. 77 от 2008 г.) При упражняване на сервитутните права титулярят е длъжен:

1. да възстанови терена на сервитутната зона след строителството и ремонта и да извози отпадъците;

2. да следи за безопасното състояние на сервитутната зона, като периодично извършва контрол и предприема действия за спазване на изискването размерите на сервитутната зона да са не по-малки от определените в проекта или в приложение № 3а;

3. (изм. – ДВ, бр. 12 от 2014 г.) периодично чрез изсичане на дървета и храсти да почиства сервитутната зона в поземлени имоти в горски територии, представляващи просеки;

4. периодично и при необходимост чрез изсичане и подкастриране само на единични дървета и клони да почиства сервитутната зона;

5. периодично и при необходимост чрез изсичане на дървета и храсти да почиства сервитутната зона през паркове и ценни насаждения до достигане на минимална широчина съгласно приложение № 3а.

Раздел IV

Изисквания, условия и ред за упражняване на сервитутните права на енергийните обекти върху поземлени имоти в горски територии (Загл. изм. – ДВ, бр. 12 от 2014 г.)

Чл. 22. (Изм. - ДВ, бр. 77 от 2008 г., бр. 12 от 2014 г.) (1) Безсрочни или за определен срок сервитути на енергийните обекти върху поземлени имоти в горски територии – държавна и общинска собственост, се учредяват:

1. с решение от Министерския съвет – за поземлени имоти в горски територии – публична държавна собственост, по предложение на министъра на земеделието и храните;

2. със заповед от министъра на земеделието и храните – за поземлени имоти в горски територии – частна държавна собственост, по предложение на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите:

а) за въздушни електропроводи над 20 kV;

б) за обхвата на съоръжения от вятърни централи (ветрогенераторни паркове) и фотоволтаични системи (фотоволтаични паркове);

3. със заповед от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите – за поземлени имоти в горски територии – частна държавна собственост, за енергийните обекти, извън тези по т. 2;

4. със заповед от кмета на общината след решение на общинския съвет – за поземлени имоти в горски територии – общинска собственост.

(2) Приемането на подробен устройствен план за сервитутите на енергийните обекти се разрешава след уведомяване на лицата по чл. 62, ал. 1 от Закона за горите. Уведомяване не се извършва за обекти с национално значение или общински обекти от първостепенно значение по смисъла на Закона за устройство на територията.

(3) За учредяване на сервитутите по ал. 1 се подава писмено заявление до:

1. министъра на земеделието и храните – за поземлени имоти в горски територии – публична държавна собственост, както и за обектите по чл. 22, ал. 1, т. 2;

2. изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите – за поземлени имоти в горски територии – частна държавна собственост, извън обектите по т. 1;

3. кмета на общината – за поземлени имоти в горски територии – общинска собственост.

(4) Към заявлението по ал. 3 се прилагат:

1. (изм. – ДВ, бр. 39 от 2020 г.) скица на имота от кадастралната карта или от картата на възстановената собственост, извадка от кадастралния регистър на недвижимите имоти или от картата на възстановената собственост с данни за имотите и партиди за тях или комбинирана скица, съдържаща същите данни;

2. (изм. – ДВ, бр. 39 от 2020 г.) одобрен подробен устройствен план и удостоверение, че актът за одобряването му е влязъл в сила, издадено от органа, който го е одобрил;

3. документ за определяне на цената за учредяване на сервитута.

(5) В заявлението се посочват данни на заявителя – фирма, ЕИК, седалище и адрес на управление, трите имена на лицето за контакти и адрес за кореспонденция – за юридическите лица и едноличните търговци; трите имена, ЕГН, постоянен адрес и адрес за кореспонденция – за физическите лица.

(6) Органът по ал. 1, т. 1 – 4 се произнася по заявлението в едномесечен срок от датата на постъпването му, като учредява сервитут или постановява отказ.

(7) За учредяване на сервитути на енергийните обекти върху поземлени имоти в горски територии – държавна и общинска собственост, се заплаща еднократно обезщетение, което се посочва в акта за учредяването му. Обезщетението включва цената за учредяване на сервитута, определена с наредбата по чл. 86, ал. 2 от Закона за горите, и цената за компенсационно залесяване, определена по реда на чл. 86, ал. 5 от Закона за горите. Оценката за учредяване на сервитути на енергийните обекти върху поземлени имоти в горски територии – държавна и общинска собственост, включва и стойността на дървесината.

(8) Актовете по ал. 6 се съобщават и могат да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(9) Еднократното обезщетение по ал. 7 се заплаща в тримесечен срок от влизането в

сила на акта за учредяване на сервитута. В случай че обезщетението не бъде заплатено в определения срок, правата на лицето, в чиято полза е учреден сервитутът, се погасяват.

(10) Въз основа на влезлия в сила акт за учредяване на сервитут на енергиен обект върху поземлени имоти в горски територии – държавна и общинска собственост, и извършеното плащане на дължимото обезщетение се сключва договор между заявителя и изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите, съответно кмета на общината.

(11) Титулярят на сервитута е длъжен за своя сметка да поддържа територията, върху която е учреден сервитутът, в състояние, което да гарантира безопасната експлоатация на енергийния обект.

(12) Собствеността върху дървесината от поземлени имоти в горски територии – държавна и общинска собственост, върху които са учредени сервитути на енергийни обекти, е на титуляря на сервитута, като добивът и разпореждането с дървесината се организира от него и за негова сметка по реда на Закона за горите.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА (Нова – ДВ, бр. 39 от 2020 г.)

§ 1. (Нов – ДВ, бр. 39 от 2020 г.) Правото на стопанисване и управление на обектите, за които в полза на енергийните предприятия са възникнали сервитути по чл. 1, ал. 2, се доказва с извлечение от наличните счетоводни регистри и/или инвентарни книги.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ (Загл. изм. – ДВ, бр. 39 от 2020 г.)

§ 2. (Предишен § 1 – ДВ, бр. 39 от 2020 г.) Наредбата се издава на основание чл. 64, ал. 9 от Закона за енергетиката.

§ 3. (Изм. – ДВ, бр. 12 от 2014 г., бр. 75 от 2015 г., предишен § 2, изм., бр. 39 от 2020 г.) Указания по прилагането на наредбата дава министърът на енергетиката съгласувано с министъра на земеделието, храните и горите и министъра на регионалното развитие и благоустройството.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Постановление № 168 на Министерския съвет от
23 юли 2007 г. за преобразуване на Националното
управление по горите в Държавна агенция по горите
(ДВ, бр. 62 от 2007 г., в сила от 19.07.2007 г.)

.....
§ 6. В нормативните актове на Министерския съвет:

1. Думите "министърът на земеделието и горите" и "министъра на земеделието и горите" се заменят съответно с "министърът на земеделието и продоволствието" и "министъра на земеделието и продоволствието".

2. Думите "Министерството на земеделието и горите" и "Министерство на земеделието и горите" се заменят съответно с "Министерството на земеделието и продоволствието" и "Министерство на земеделието и продоволствието".

3. Думите "Националното управление по горите" и "Национално управление по горите" се заменят съответно с "Държавната агенция по горите" и "Държавна агенция по горите".

4. Думите "ръководителят на Националното управление по горите" и "началникът на Националното управление по горите" и думите "ръководителя на Националното

управление по горите" и "началника на Националното управление по горите" се заменят съответно с "председателят на Държавната агенция по горите" и "председателя на Държавната агенция по горите".

§ 7. Министърът на финансите да извърши необходимите корекции по бюджетите на Министерството на земеделието и продоволствието и на Министерския съвет.

§ 8. Постановлението се приема на основание на Решение на Народното събрание от 18 юли 2007 г. за промяна в структурата на Министерския съвет и чл. 47, ал. 1 от Закона за администрацията.

§ 9. Постановлението влиза в сила от 19 юли 2007 г.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 16

от 2004 г. за сервитутите на енергийните обекти

(ДВ, бр. 77 от 2008 г.)

§ 17. Навсякъде в наредбата думите "технологична/технологичната далекосъобщителна мрежа" се заменят съответно с "технологична/технологичната електронна съобщителна мрежа".

§ 18. Навсякъде в наредбата думите "въздушни електропроводни линии (ВЛ)", "въздушни електропроводни линии с усукани проводници (ВЛУП)", "въздушни електропроводни линии с изолирани проводници (ВЛИП)" се заменят съответно с "въздушни електропроводи (ВЕ)", "въздушни електропроводи с усукани проводници (ВЕУП)", "въздушни електропроводи с изолирани проводници (ВЕИП)".

НАРЕДБА

за изменение и допълнение на Наредба № 16 от 2004 г.

за сервитутите на енергийните обекти

(ДВ, бр. 12 от 2014 г.)

.....
§ 12. Навсякъде в наредбата и приложенията към нея думите "горите и земите от горския фонд", "гори и земи от горския фонд", "земи и гори от горския фонд", "горите от горския фонд", "площи от горския фонд" и "земи от горския фонд" се заменят с "поземлени имоти в горски територии".

НАРЕДБА

за изменение и допълнение на Наредба № 16 от 2004 г.

за сервитутите на енергийните обекти

(ДВ, бр. 39 от 2020 г.)

.....
§ 9. Навсякъде в наредбата думите "служещия" и "служещите" се заменят съответно със "засегнатия" и "засегнатите".

Преходна разпоредба

§ 11. Започнатите до влизането в сила на тази наредба производства се довършват по досегашния ред.

**Минимални размери на сервитутните зони за енергийни обекти за
производство, пренос, разпределение и преобразуване на
електрическа енергия, включително за язовири, събирателни
и напорни деривации и хидротехнически съоръжения към тях
(Загл. доп. - ДВ, бр. 77 от 2008 г.)**

№	Вид на електроенергийния обект/съоръжение	Минимални размери на сервитутните зони	Предназначение на сервитутната зона
[1]	[2]	[3]	[4]
I. Площадкови обекти			
1.	Топлоелектрическа централа (ТЕЦ) и входно-изходни съоръжения към нея		
1.1.	Основна площадка на ТЕЦ	Не се предвижда сервитутна зона около основната площадка на ТЕЦ.	
1.2.	Надземни сгуропроводи и гуменолентови транспортери от външни обекти към площадката на ТЕЦ	Ивица по трасето с широчина - широчината на сгуропровода или гуменолентовия транспортер плюс по 3,5 m от двете страни.	Експлоатация и ремонт.
1.3.	Подземни тръбопроводи и колектори към площадката на ТЕЦ	Ивица по трасето с широчина - разстоянието между тръбите плюс по 3,5 m от двете страни.	Експлоатация и ремонт.
1.4	Водохващания	Не се предвижда сервитутна зона около водохващания	
1а.	(Нова – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Вятърен генератор	Сервитутна ивица с форма на кръг, без площта на фундамента на вятърния генератор, с диаметър на кръга, равен на диаметъра на ротора на вятърния генератор плюс 2 m, и център, съвпадащ с центъра на проекцията на фундамента върху земната повърхност	Експлоатация и ремонт
1б.	(Нова – ДВ, бр. 12	Не се предвижда сервитутна зона около	

	от 2014 г.) Основна площадка на фотоволтаична система (фотоволтаичен парк)	основната площадка на фотоволтаична система (фотоволтаичен парк)	
2.	Електрическа подстанция	Сервитутни ивици около сградата на подстанцията с ширина: 1. Към стена с врати за обслужване на трансформатори - 10 m; 2. Към стена с врати за обслужване на уредбите - 6 m; 3. Към стени без обслужващи врати по 3 m.	Експлоатация и ремонт.
3.	Закрита разпределителна уредба (ЗРУ)	Сервитутна ивица около външните стени на сградата на ЗРУ с ширина 3 m.	
4.	Открита разпределителна уредба (ОРУ) със собствена площадка	Не се предвижда сервитутна зона около основната площадка на ОРУ.	
5.	Трансформаторен пост (ТП), комплектен трансформаторен пост (КТП), възлова станция	Около външните стени на сградата на ТП или стените на КТП – сервитутни ивици с ширина: > към стени с врати за трафокилии - 4,5 m; > към стени с врати за уредба СН и НН - 2,5 m; > към стени без обслужващи врати - 1,5 m.	Експлоатация и ремонт.
6.	Мачтов трансформаторен пост (МТП)	Площадка с размери 4,5 m x 4,5 m, в която е разположен МТП.	Експлоатация и ремонт.
7.	Трансформаторен пост в жилищна сграда	Площадка пред стената на жилищната сграда с обслужващи врати за трафокилиите, с ширина 4,5 m и дължина - според броя на трафокилиите.	Експлоатация и ремонт.
8.	Разпределителна касета, електромерно табло	Около касетата/таблото: > по 1 m пред страните без врати, с изключение на страната гръб (към стена на сграда); > 1,5 m пред страната с врата.	Изграждане, експлоатация и ремонт.
II. Линейни обекти			

9.	Въздушни електропроводи (ВЕ) за 110 kV, 220 kV, 400 kV и 750 kV	<p>По трасето на ВЕ, ивица с широчина:</p> <p>1. При трасе през населени места и селищни образувания: За ВЕ 110 – 400 kV; хоризонталното разстояние между крайните проводници при максимално отклонение, плюс: 8 m за ВЕ 110 kV, по 4 m от двете страни; 12 m за ВЕ 220 kV, по 6 m от двете страни; 18 m за ВЕ 400 kV, по 9 m от двете страни. За ВЕ 750 kV; хоризонталното разстояние между крайните проводници при максимално отклонение плюс 120 m, по 60 m от двете страни.</p> <p>2. При трасе в земеделски земи - хоризонталното разстояние между крайните проводници при максимално отклонение плюс 6 m, по 3 m от двете страни.</p> <p>3. При трасе в поземлени имоти в горски територии, просеки с широчина: В насаждения с височина до 4 m: - хоризонталното разстояние между крайните проводници плюс 6 m, по 3 m от двете страни, като: > при големи разстояния между крайните проводници - над 20 m, осигуряват се монтажни просеки с широчина до 4 m под всяка фаза; > при преминавания 1,5 пъти над средните междустълбция в опъвателното поле, осигуряват се монтажни просеки с широчина до 4 m под всяка фаза.</p> <p>В насаждения с височина над 4 m: За ВЕ с напрежение до 400 kV - хоризонталното разстояние между крайните проводници плюс удвоената средна височина на дърветата - от двете страни, но не по-малко от по 4,5 m; За ВЕ с напрежение до 750 kV - хоризонталното разстояние между максимално отклонените крайни проводници до короната на основния масив от дървета, при максимално налягане на вятъра, плюс 12 m, по 6 m от двете страни.</p> <p>** При взаимно съгласуване между организациите, експлоатиращи ВЕ и горските масиви, се допуска намаляване на широчината на просеката до: разстоянието на крайните проводници при най-голямото им отклонение плюс следното най-малко разстояние до короните на дърветата: 6 m за ВЕ 110 kV, по 3 m от двете страни; 8 m за ВЕ 220 kV, по 4 m от двете страни;</p>	Изграждане, експлоатация и ремонт.
----	---	--	------------------------------------

		<p>10 m за ВЕ 400 kV, по 5 m от двете страни; 12 m за ВЕ 750 kV, по 6 m от двете страни. При трасе през големи дерета, скатове и оврази: ** За ВЕ с напрежение до 400 kV - разстоянието между крайните неотклонени проводници плюс 2 m от всяка страна, но общо не повече от 10 m, ако вертикалното разстояние от върховете на дърветата до проводниците е по-голямо от 5 m; ** За ВЕ с напрежение до 750 kV - разстоянието между крайните неотклонени проводници плюс разстояния от двете страни, равни на $(H_2 - h_2)/2$ [m], където: H е височината на дървото, h - вертикалното разстояние на проводника от земята при максимален провес. При вертикално разстояние между проводниците и короните на дърветата по-голямо от 10 m, допуска се просека от 3 ивици с широчина по 4 m - за разстилане и монтаж на проводника. По време на експлоатация тези просеки могат да се засаждат най-много с храсти.</p> <p>4. При трасе на ВЕ през паркове, зелени зони и други ценни насаждения - намалена широчина на просеката до хоризонталното разстояние между проводниците при най-голямото им отклонение плюс: 6 m за ВЕ 110 kV, по 3 m от двете страни; 8 m за ВЕ 220 kV, по 4 m от двете страни; 10 m за ВЕ 400 kV, по 5 m от двете страни; 12 m за ВЕ 750 kV, по 6 m от двете страни.</p> <p>5. При трасе на ВЕ през овощни градини: При височина на дърветата до 4 m: За ВЕ с напрежение до 400 kV При изграждане: осигуряват се монтажни просеки (за сглобяване и изправяне на стълбовете и разстилане и регулиране на проводниците); При експлоатация: просеки не се правят, а чрез изсичане на единични дървета и прораснали клонове се осигуряват хоризонтални разстояния, равни на определените по т. 4 за трасе през ценни насаждения. За ВЕ с напрежение 750 kV - осигурява се вертикален габарит 19 m и напрегнатост на магнитното поле не по-висока от 11 kV/m на височина 4 m над земята. При височина на дърветата над 4 m: чрез изсичане и подкастриране на единични дървета се осигуряват хоризонтални разстояния, равни на определените за трасе на ВЕ през поземлени</p>	
--	--	---	--

		<p>имоти в горски територии и височина на дърветата над 4 m.</p> <p>6. При трасе на ВЕ с напрежение до 750 kV във/до полезащитни пояси, насаждения край пътищата, жп линии, канали и др.:</p> <p>При изграждане: осигуряват се монтажни просеки;</p> <p>При експлоатация: осигуряване на вертикален габарит от 8 m над короните на дърветата чрез периодично изсичане на единични дървета и клони.</p>	
10.	(Изм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Въздушни електропроводи (ВЕ) за средно напрежение	<p>По трасето на ВЕ, ивица с широчина:</p> <p>1. При трасе през населени места и селищни образувания: хоризонталното разстояние между крайните неотклонени проводници плюс 4 m, по 2 m от двете страни.</p> <p>2. При трасе през паркове, зелени зони и др. ценни насаждения: хоризонталното разстояние между крайните неотклонени проводници плюс 2 m, по 1 m от двете страни.</p> <p>3. При трасе в земеделски земи: общо 7,5 m, в т.ч. спрямо оста на електропровода - 5 m от страната, избрана за обслужване, и 2,5 m от другата страна.</p> <p>4. При трасе в поземлени имоти в горски територии, просеки с широчина:</p> <p>4.1. В насаждения с височина до 4 m: – при едностранно обслужване на ВЕ – общо 7,5 m, в т.ч. спрямо оста на електропровода – 5 m от страната, избрана за обслужване, и 2,5 m от другата страна; – при двустранно обслужване на ВЕ – хоризонталното разстояние между крайните проводници плюс 6 m, по 3 m от двете страни, но общо не повече от 10 m.</p> <p>4.2. В насаждения с височина над 4 m: хоризонталното разстояние между крайните проводници при най-голямото им отклонение плюс удвоената средна височина на дърветата – от двете страни, но не по-малко от по 4 m.</p> <p>** При взаимно съгласуване между организациите, експлоатиращи ВЕ и горските масиви, се допуска намаляване на широчината на просеката до разстоянието на крайните проводници при най-голямото им отклонение плюс 6 m, по 3 m от двете страни, до короните на дърветата.</p> <p>4.3. При трасе на ВЕ през големи дърета, скатове и оврази, по оста на ВЕ: разстоянието между крайните неотклонени проводници плюс 2 m от всяка страна, но общо не повече от</p>	Изграждане, експлоатация и ремонт.

		<p>10 m, ако вертикалното разстояние от върховете на дърветата до проводниците е по-голямо от 5 m.</p> <p>4.4. В стръмни терени, напречно на оста на ВЕ: хоризонталното разстояние между крайните проводници при най-голямото им отклонение плюс удвоената средна височина на дърветата – общо от двете страни, в т.ч. от страната към билото – не по-малко от един път и половина средната височина на дърветата.</p> <p>5. При трасе през овощни градини: При изграждане: осигуряват се монтажни просеки; При експлоатация: просеки не се правят, а чрез изсичане на единични дървета и прораснали клони се осигуряват хоризонтални разстояния, равни на определените по т. 2 за трасе през ценни насаждения.</p>	
11.	Въздушни електропроводи с усукани проводници (ВЕУП) до 20 kV, окачени на стълбове	<p>По трасето на ВЕУП, ивица с широчина:</p> <p>1. При трасе през населени места и селищни образувания: минималното хоризонтално разстояние от снопа усукани проводници, при най-голямото му отклонение до сгради да е 1,5 m.</p> <p>2. При трасе извън населени места: общо 5,5 m, в т.ч. спрямо оста на електропровода - 4,5 m от едната страна и 1 m от другата страна.</p>	Изграждане, експлоатация и ремонт.
12.	Въздушни електропроводи с изолирани проводници (ВЕИП) до 20 kV, окачени на стълбове	<p>По трасето на ВЕИП, ивица с широчина:</p> <p>1. При трасе през населени места и селищни образувания: хоризонталното разстояние между крайните неотклонени проводници плюс 4 m, по 2 m от двете страни.</p> <p>2. При трасе през земеделски земи, паркове, зелени зони и др. ценни насаждения: хоризонталното разстояние между крайните неотклонени проводници плюс 2,5 m, по 1,25 m от двете страни.</p> <p>3. При трасе в поземлени имоти в горски територии, просеки с широчина:</p> <p>3.1. В насаждения с височина до 4 m: хоризонталното разстояние между крайните проводници при най-голямото им отклонение плюс 2,5 m, по 1,25 m от двете страни.</p> <p>3.2. В насаждения с височина над 4 m: хоризонталното разстояние между крайните проводници при най-голямото им отклонение плюс удвоената средна височина на дърветата – от двете страни, но не по-малко от по 4 m.</p> <p>4. При преминаване на ВЕИП през овощни градини с височина на дърветата до 4 m:</p>	Изграждане, експлоатация и ремонт.

		просеки не се правят. Чрез изсичане и подкастриране на единични дървета и клони се осигурява минималното разстояние от 1,25 m.	
13.	Електрически кабели 110 kV в изкоп	Сервитутна ивица по оста на трасето с ширина 5 m, по 2,5 m от двете страни.	Изграждане, експлоатация и ремонт.
14.	(Изм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Електрически кабели за ниско и средно напрежение	1. При трасе през урбанизирани територии: по оста на трасето - 1,5 m от едната страна и 0,6 m от другата страна - към сгради; 2. При трасе извън урбанизирани територии: сервитутна ивица по оста на трасето с ширина 4 m, по 2 m от двете страни.	Изграждане, експлоатация и ремонт.
15.	(Изм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Подход на ВЕ към електрически подстанции и възлови станции	Ивици, успоредни на крайните проводници на подхода, широки 10 m, мерено навън от проекцията им.	Изграждане, експлоатация и ремонт.
16.	(Изм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Електрическа мрежа ниско напрежение	Ивици по оста на трасето на ВЕ с размери: 4,5 m от едната страна и 1,5 m от другата страна - към сгради.	Изграждане, експлоатация и ремонт.
17.	(Изм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Електрически съоръжения в непроходими колектори и канални системи	В колекторни канали: 1. при двустранно обслужване: по 2 m от външната страна на стените на съоръжението, но не по-малко от 5 m обща ширина; 2. при едностранно обслужване: 2,5 m от едната страна и 1 m от другата страна - към сгради, мерено от външната страна на стените на съоръжението. В канални системи: по 2 m от външната страна на стените на шахтите и тръбния масив, но не по-малко от 2,5 m от двете страни на кабела или снопа (няколко кабелни фидера в съседни трасета) от кабели.	Изграждане, експлоатация и ремонт.
III. Хидроенергийни съоръжения към водноелектрически централи (ВЕЦ)			
18.	(Изм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Язовири (водохранилища)	Ивица, откъм сухия откос на стената, равна на 2 пъти височината на стената, мерено от петата на откоса.	Експлоатация и ремонт.
19.	Дневни изравнители		

19.1.	(Изм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Изравнители в изкоп	Минимум 5 m, мерено от външния ръб на откоса, и максимум 8 m по целия периметър на изравнителя.	Експлоатация и ремонт.
19.2.	(Изм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Изравнители в насип или контрафорси	Минимум 5 m, мерено от външния ръб на откоса, и максимум 8 m по целия периметър на изравнителя.	Експлоатация и ремонт.
20.	Открити канали		
20.1.	(Изм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Открити канали в изкоп и съоръженията им.	1. Минимум 3 m и максимум 5 m от външния ръб на стената на канала, от двете страни на канала - при канали с ширина над 6 m; 2. Минимум 3 m от двете страни на канала или максимум 5 m от външния ръб на стената на канала едностранно - при канали с ширина до 6 m; 3. До 8 m уширение през 500 m - за точки 1 и 2.	Експлоатация и ремонт.
20.2	(Нова – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Покрити канали в изкоп и съоръженията им.	Размерът на сервитута се определя по формулата $V = b + 2c + 6$ m, където V е ширината на сервитута; b - напречният размер на канала (кръгъл, правоъгълен, качулкообразен и друг профил), мерен по външните ръбове на стените; c - хоризонталното разстояние от външния ръб на стената на канала до горния ръб на изкопа; 6 m - допълнението, оформящо окончателната ширина на ивицата, което може да бъде симетрично или несиметрично разположено от двете страни на канала.	Експлоатация и ремонт
20.3.	(Предишна т. 20.2, изм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Открити и покрити канали в насип и съоръженията им	- по 5 m, мерено от двете страни на петите на насипа; - до 8 m уширение през 500 m.	Експлоатация и ремонт.
21.	Напорни деривации		
21.1.	Тунели	Открити площадки по 200 m ² пред входа на прозорците и при входа и изхода на тунела, при условие, че не са включени в площта, отредена за тунела.	Експлоатация и ремонт.

22. Напорни тръбопроводи (НТ)			
22.1.	(Изм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Открити и засипани НТ:	Ивица по трасето с широчина: при една тръба: диаметъра на тръбопровода плюс 10 m, по 5 m от двете страни; при две и повече тръби: разстоянието между външните стени на крайните тръби плюс 10 m, по 5 m от двете страни.	Изграждане, експлоатация и ремонт.
22.2.	Подземни НТ	200 m ² открита площадка пред входа на прозорците.	Изграждане, експлоатация и ремонт.
22.3.	(Изм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Мост, канали и дюкери	Ивица по трасето с широчина диаметъра на тръбопровода или размера на съоръжението плюс 10 m, по 5 m от двете страни.	Изграждане, експлоатация и ремонт.
22.4.	(Изм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Водни кули и апаратни камери	Размерът на съоръжението, увеличен с 5 m от всяка страна.	Експлоатация и ремонт.
23.	(Изм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Водохващания	По 5 m от всяка страна на обекта.	Експлоатация и ремонт.
24.	(Изм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Ревизионни шахти	По 5 m от всяка страна на шахтата.	Експлоатация и ремонт.
25.	Енергоносители и изтичала на ВЕЦ	По 5 m от всяка страна на обекта.	Експлоатация и ремонт.
26. Сгради на ВЕЦ			
26.1.	Сграда на централата	Не се предвижда сервитутна зона.	
26.2.	Помощни сгради	Не се предвижда сервитутна зона.	
26.3.	ОРУ към ВЕЦ	Не се предвижда сервитутна зона.	
26.4.	Външно ел. захранване (резервно 20 kV за ВЕЦ за апаратни камери и	В зависимост от вида на външното електрозахранване: - при въздушно - съгласно т. 10 от приложението; За трафопост - съгласно т. 5 от приложението.	Изграждане, експлоатация и ремонт. Експлоатация и ремонт.

	бързопадащи саваци)		
IV. Енергийни съоръжения към атомни електрически централи (АЕЦ)			
27.	Открити технологични каналы, разположени извън площадката на АЕЦ	- Ивици по дължината на канала с широчина по 4 m от двете страни, мерено от петите на насипа; - До 8 m уширение през 1000 m.	Експлоатация и ремонт. Маневриране на автомобилен транспорт.
28.	Охладителни кули, езера охладителни, разположени извън площадката на АЕЦ	По 5 m от всяка страна на обекта.	Експлоатация и ремонт.

Приложение № 2
към чл. 7, ал. 1, т. 2
(Изм. и доп. - ДВ, бр. 77 от 2008 г.)

**Минимални размери на сервитутните зони за енергийни обекти за производство,
пренос и разпределение на топлинна енергия**

№	Вид на обекта/съоръжението	Минимални размери на сервитутната зона	Предназначение на сервитутната зона
I. Площадкови обекти:			
1.	Топлоелектрическа централа - ТЕЦ	около основната площадка на ТЕЦ не се предвижда сервитутна зона	изграждане, поддържане, експлоатация, ремонт
2.	Отоплителна централа - ОЦ	около основната площадка на ОЦ не се предвижда сервитутна зона	изграждане, поддържане, експлоатация, ремонт
3.	Помпена станция - ПС	около основната площадка на ПС не се предвижда сервитутна зона	изграждане, поддържане, експлоатация, ремонт
4.	Топлообменна станция - ТС	около основната площадка на ТС не се предвижда сервитутна зона	изграждане, поддържане, експлоатация, ремонт
5.	Абонатна станция - АС	около АС не се предвижда сервитутна зона	изграждане, поддържане, експлоатация, ремонт

6.	Групови абонатни станции - ГАС	около ГАС не се предвижда сервитутна зона	изграждане, поддържане, експлоатация, ремонт
II. Линейни обекти:			
1.	(Изм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Магистрални топлопроводи, надземно полагане	1. Опори с височина до 4 m: несиметрична ивица - от едната страна 5.5 m, от другата страна 2 m от най-външната точка на опората. При два успоредни топлопровода надземно полагане и разстояние между осите на двете трасета над 2 m: симетрична ивица - от двете страни, по 5.5 m от най-външната точка на опората. 2. Опори с височина над 4 m: несиметрична ивица - от едната страна 6 m, от другата страна 2 m от най-външната точка на опората. При два успоредни топлопровода надземно полагане и разстояние между осите на двете трасета над 2 m: симетрична ивица - от двете страни, по 6 m от най-външната точка на опората.	изграждане, обслужване, поддържане, експлоатация и ремонт
2.	(Изм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Преносни (магистрални) и разпределителни топлопроводи – подземно полагане в колектори, проходими, полупроходими и непроходими канали.	До 2 Ду 200 mm: несиметрична ивица - от едната страна 2 m, от другата - 4 m от външния край на строителната конструкция на топлопровода. Над 2 Ду 200 mm: несиметрична ивица - от едната страна 2 m, от другата - 4.5 m от външния край на строителната конструкция на топлопровода.	изграждане, обслужване, поддържане, експлоатация и ремонт
3.	(Отм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.).		
4.	(Изм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Магистрални и разпределителни топлопроводи - подземно, безканално полагане с предварително изолирани тръби	1. При две отделно предварително изолирани тръби: съгласно таблица 1 и схемата към нея, но не по-малко от 2 m до изолацията на първата тръба на топлопровода и 4 m до изолацията на втората тръба, от другата страна на топлопровода. 2. При две тръби, поставени в обща предварително изолирана	изграждане, обслужване, поддържане, експлоатация и ремонт

		тръба: диаметърът на изолацията на тръбата плюс 2 m от едната страна и 4 m от другата страна на тръбата.	
5.	(Изм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.) Топлофикационни камери и шахти към магистрални и разпределителни топлопроводи	Сервитутна зона с размерите на сервитутната зона на съответния топлопровод, мерено от външните стени на строителната конструкция около камерата/шахтата.	изграждане, обслужване, поддържане, експлоатация и ремонт

Таблица 1
към т. 4, колона [3]
(Отм., нова – ДВ, бр. 77 от 2008 г.)

№	Диаметър, условен на топлопровода	Ширина на полосата В(м)		
		с	а	В=а+с
1.	до 2 Ду 100 mm	2,2	4,3	6,5
2.	до 2 Ду 200 mm	2,4	4,5	6,9
3.	до 2 Ду 300 mm	2,6	4,6	7,2
4.	до 2 Ду 600 mm	2,9	4,9	7,8
5.	над 2 Ду 600 mm	3,1	5,2	8,3

Схема на топлопровод с две отделно предварително изолирани тръби

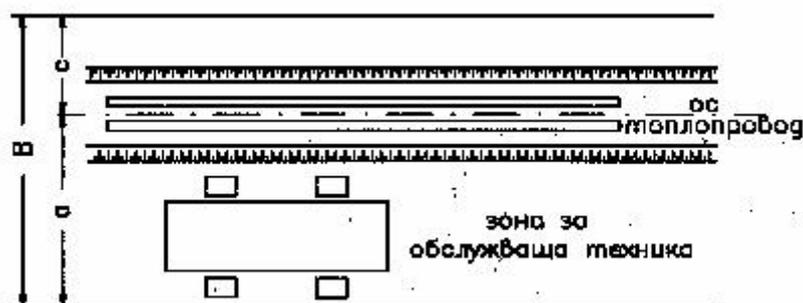

Таблица 2
(Отм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.)

Таблица 3
(Отм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.)

Таблица 4
(Отм. – ДВ, бр. 77 от 2008 г.)

Минимални размери на сервитутните зони за енергийни обекти за съхранение, пренос, разпределение или преобразуване на природен газ

№	Вид на обекта/съоръжението	Минимални размери на сервитутната зона, m	Предназначение на сервитутната зона
1	2	3	4
1.	Газохранилища, резервоари за съхранение и дегазиране на кондензат	Участък с ширина 10 m около външната граница на обекта.	Експлоатация, изграждане и ремонт.
2.	Компресорни станции (КС), газоразпределителни станции (ГРС), автоматични газоразпределителни станции (АГРС), газоизмервателни станции (ГИС) и сондажи	Участък с ширина 10 m около външната граница на обекта.	Експлоатация, изграждане и ремонт.
3.	Очистни съоръжения (ОС), линейни кранове (ЛК), кранове на отклонения (КО), охранителни кранове на отклонения (ОКО), дренажни устройства с подземни и надземни цистерни	Участък с ширина 5 m около външната граница на обекта	Експлоатация, изграждане и ремонт.
4.	Необслужваеми усилвателни пунктове (НУП), станции за катодна защита (СКЗ), контролни пунктове на линейни кранове	Участък с ширина 2 m около външната граница на обекта.	Експлоатация, изграждане и ремонт.
5.	Преносни газопроводи и отклонения	1. При диаметър до Ду (диаметър условен) 1000 mm: ивици с ширина по 15 m от двете страни на оста на газопровода. 2. При диаметър над Ду 1000 mm: ивици с ширина по 17,5 m от двете страни на оста на газопровода. 3. Сервитутната зона на преносни	Експлоатация, изграждане и ремонт.

	газопроводи в горски територии е по 10 m от двете страни на оста на газопровода независимо от неговия диаметър.	
	4. Сервитутната зона на преносни газопроводи в горски територии е по 15 m от двете страни на оста на газопровода независимо от неговия диаметър – само в зони на въздушни преходи в горски територии.	
	5. Допускат се несиметрични по отношение на широчината ивици спрямо оста на газопровода.	
6. Успоредни газопроводи	<p>1. При диаметър до Ду 400 mm: две външни за трасето ивици, успоредни на оста на крайните газопроводи, с широчина по 5 m.</p> <p>2. При диаметър до Ду 1000 mm: две външни за трасето ивици, успоредни на оста на крайните газопроводи, с широчина по 15 m.</p> <p>3. При диаметър над Ду 1000 mm: две външни за трасето ивици, успоредни на оста на крайните газопроводи, с широчина по 17 m.</p>	Експлоатация, изграждане и ремонт.
7. При подводно преминаване на газопроводи	Участък от водното пространство между водната повърхност и дъното, ограничен от мислени успоредни плоскости на 15 m отстояние от оста на газопровода.	Експлоатация, изграждане и ремонт.
7а. Свързващи газопроводи (шлейфи)	При диаметър до Ду 150 mm: ивица с широчина по 6 m от двете страни от оста на газопровода.	Експлоатация, изграждане и ремонт.
8. Разпределителни газопроводи	<p>1. Извън урбанизирани територии:</p> <p>а) при диаметър до Ду 300 mm: —през земеделски поземлени имоти: • за стоманени газопроводи—ивици с широчина по 4 m от двете страни на газопровода; • за полиетиленови газопроводи—ивици с широчина по 2 m от двете страни на газопровода; —под полски пътища и в сервитути на общински и републикански пътища: ивици с широчина по 1 m от двете страни на газопровода;</p> <p>б) при диаметър от Ду 300 mm до Ду 700 mm: —през земеделски поземлени имоти:</p>	Експлоатация, изграждане и ремонт.

ивици с широчина по 4 m от двете страни на газопровода;
 —под полски пътища и в сервитути на общински и републикански пътища: ивици с широчина по 2 m от двете страни на газопровода.

2. В урбанизирани територии:
 а) при стоманени газопроводи—ивици от двете страни на газопровода, несиметрично на оста му, с широчина, представляваща сбор от радиуса на тръбата + 1,20 m от едната страна и радиуса на тръбата + 4 m от другата страна;
 б) във всички останали случаи: симетрични ивици от двете страни на газопровода с широчина 0,40 m.

3. Допускат се несиметрични по отношение на широчината ивици спрямо оста при спазване на ограничението по т. 1 и 2.

Приложение № 3а
 към чл. 7, ал. 1, т. 4
 (Ново - ДВ, бр. 77 от 2008 г.,
 изм., бр. 12 от 2014 г.)

Минимални размери на сервитутните зони за енергийни обекти за добив, съхранение, пренос или преобразуване на нефт и нефтопродукти.

№	Вид на обекта/съоръжението	Минимални размери на сервитутната зона, m	Предназначение на сервитутната зона
1	2	3	4
1.	За всяка непрекъсната тръбопроводна отсечка с налягане, по-високо от 0,5 МРа	От двете страни на тръбопровода, мерено по оста на тръбопровода, с размери съгласно таблица 1.	За планови и аварийни ремонти и поддръжка, експлоатация и изграждане.
2.	Тръбопроводи в земеделски земи	15 m от двете страни на тръбопровода, мерено по оста на тръбопровода.	За планови и аварийни ремонти и поддръжка, експлоатация и изграждане.
3.	Арматурата и линейните съоръжения по протежение на тръбопровода	5 m от границите на площадката във всички посоки.	За планови и аварийни ремонти и поддръжка, експлоатация и изграждане.
4.	Станциите за катодна защита	5 m от границата на площадката.	За планови и аварийни ремонти и поддръжка,

		експлоатация и изграждане.
5.	В поземлени имоти в горски територии тръбопроводът е в просека	<p>1. По 3 m от двете страни на тръбопровода при насаждения с височина до 4 m, мерено от оста на тръбопровода, в поземлени имоти в горски територии.</p> <p>2. По 5 m от двете страни на тръбопровода при насаждения с височина над 4 m, мерено от оста на тръбопровода, в поземлени имоти в горски територии.</p> <p>3. По 3 m от двете страни на технологичната електронна съобщителна мрежа в поземлени имоти в горски територии.</p> <p>4. По 1,5 m от двете страни на тръбопровода, мерено от оста на тръбопровода и от двете страни на технологичната електронна съобщителна мрежа, в поземлени имоти в горски територии.</p>
		За планови и аварийни ремонти и поддръжка, експлоатация и изграждане.

Таблица 1

Минимални размери (в метри) на сервитутната зона към т. 1, колона [3]

Диаметър на тръбопровода (mm)	< 150	159—300	>325
Макс. Pраб (MPa)			
от 0,5 до 1,6 включително	5	7	10
над 1,6 до 3,0 включително	15	30	30
над 3,0	20	30	36

Минимални размери на сервитутните зони за линейни енергийни обекти за пренос и разпределение на електрическа енергия, за които са възникнали сервитути по силата на Закона за енергетиката и енергийната ефективност (отм.), съгласно § 26 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за енергетиката

№	Вид на обекта/ съоръжението	Минимални размери на сервитутната зона, m	Предназначение на сервитутната зона
1.	Въздушни електропроводи (ВЕ) за 10 kV, 20 kV, 110 kV, 220 kV, 400 kV и 750 kV	<p>По трасето на ВЕ, ивица с широчина:</p> <p>1. При трасе през населени места и селищни образувания:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 10 и 20 kV – по 7 m от оста на ВЕ; – 110 kV – по 14 m от оста на ВЕ; – 220 kV – по 26 m от оста на ВЕ; – 400 kV една тройка – по 42 m от оста на ВЕ; – 400 kV две тройки – по 68 m от оста на ВЕ. <p>2. При трасе извън населени места и селищни образувания – земеделски земи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 20 kV – по 10 m от оста на ВЕ; – 110 kV – по 24 m от оста на ВЕ; – 220 kV – по 30 m от оста на ВЕ; – 400 kV за една тройка – по 41 m от оста на ВЕ; – 400 kV две тройки – по 50 m от оста на ВЕ. <p>3. При трасе в поземлени имоти в горски територии, просеки с широчина:</p> <ul style="list-style-type: none"> – за електропроводи 20 kV – по 7 m от оста на ВЕ; – за електропроводи 110 kV – по 18 m от оста на ВЕ; – за електропроводи 220 kV с бъчвообразно и триъгълно разположение на фазите – по 20 m от оста на ВЕ; – за електропроводи 220 kV с хоризонтално разположение на фазите за една тройка – по 20 m от оста на ВЕ; – за електропроводи 220 kV с хоризонтално разположение на фазите за две тройки – по 25 m от оста на ВЕ; 	Изграждане, поддържане, експлоатация и ремонт

		<p>– за електропроводи 400 kV с триъгълно разположение и разположение делта на фазите – по 27 m от оста на ВЕ;</p> <p>– за електропроводи 400 kV с хоризонтално разположение на фазите за една тройка – по 26 m от оста на ВЕ;</p> <p>– за електропроводи 400 kV с хоризонтално разположение на фазите за две тройки – по 35 m от оста на ВЕ.</p> <p>4. При трасе на ВЕ през защитени територии:</p> <p>– за електропроводи 20 kV – по 3,5 m от оста на ВЕ;</p> <p>– за електропроводи 110 kV – по 9 m от оста на ВЕ;</p> <p>– за електропроводи 220 kV с бъчвообразно и триъгълно разположение на фазите – по 12 m от оста на ВЕ;</p> <p>– за електропроводи 220 kV с хоризонтално разположение на фазите за една тройка – по 12 m от оста на ВЕ;</p> <p>– за електропроводи 220 kV с хоризонтално разположение на фазите за две тройки – по 21 m от оста на ВЕ;</p> <p>– за електропроводи 400 kV с триъгълно разположение и разположение делта на фазите – по 19 m от оста на ВЕ;</p> <p>– за електропроводи 400 kV с хоризонтално разположение на фазите за една тройка – по 19 m от оста на ВЕ;</p> <p>– за електропроводи 400 kV с хоризонтално разположение на фазите за две тройки – по 26 m от оста на ВЕ.</p>	
2.	Кабелни линии за ниско и средно напрежение	<p>1. При трасе през урбанизирани територии: по оста на трасето – 1,5 m от едната страна и 0,6 m от другата страна – към сгради.</p> <p>2. При трасе извън урбанизирани територии: сервитутна ивица по оста на трасето с ширина 4 m, по 2 m от двете страни.</p>	Изграждане, поддържане, експлоатация и ремонт